

KULAHTANEEN KAIPUU

TEKSTI HENNA RAATIKAINEN
KUVAT SIMO KARISALO

Amsterdamin täyteen ahdetuissa rupusaleissa katsotaan kielletysti kohuttuja leffa-aarteita monta kertaa viikossa.

Kulttuurisesta kirjavuudestaan tunnettu Amsterdam on juuri saanut uuden, massiivisen elokuvamuseon. Veden äärellä hohtaa nyt futuristinen wau-rakennus, joka lupaa näyttelyitä, klassikoita ja kokeellisia leffanäytöksiä päivittäin. Hienoa, eikö?

"Tämä Eye-hössötys on täyttä paskaa. Kaupungissa oli jo elokuva-museo, mutta siellä ei käynyt kukaan. Uuden rakentamisen pitäisi kai perustua siihen, ettei vanha ollut riittävä. Markkinointi-ihmiset ovat hypnotisoineet meidät uskomaan uuteen museoon. Minä haluaisin nähdä heidät intohimoisina edes yhden elokuvan suhteen. Nämä ihmiset luulevat, että **Martin Scorsese** on aikamme taitavin elokuvaohjaaja", provosoi Amsterdamin vaihtoehtoe elokuvaskenen hippikuningas, kansasilainen **Jeffrey Babcock**.

Museon suljettuihin avajaisiin on kutsuttu vain VIP-vieraita kuningattaresta lähtien.

Viisikymppinen Babcock ja pari muuta leffafiiliä järjestävät samana huhtikuun iltana rujon *Cut the Eye* -leffaillan kaupungin toisella laidalla. Kylmä tuuli hiipii sisälle kulttuuritalon raolleen jätetystä ovesta. Tuolit ovat epämukavat, ja viimeisinä saapuville improvisoidaan istuimet jätösäkeinä peitetyistä sanomalehtikasoista. Tupaten täyden tilan halkeilevasta katosta roikkuu ikivanhan huonekasvin ruumis. Laittomassa tilaisuudessa katsotaan silmänviiltoklassikko *Andalusialainen koira* ja kiistellyn taiteilijalegenda **Werner Herzogin** *Heart of Glass*, jossa näyttelijät esiintyvät hypnotisoituina.

Olemme saaneet tiedon tapahtumasta suoraan Jeffreyltä. Markkinointi ei vaihtoehtoisuuteen oikein istu, lukuun ottamatta sähköpostilistaa ja käsin piirrettyjä flajereita, jotka Jeffrey itse väkertää jokaiselle näyttökselleen.

"Uskon, että hyvät jutut löytävät kyllä yleisönsä. Jos jotakin pitää sadoilla tuhansilla euroilla markkinoida, se ei ehkä oikeasti ole kovin kiinnostavaa", Babcock avaa ideologiaansa.

LEMPEÄ KESKISORMI SUURYRITYKSILLE

Piristävän puristisesti taiteeseen suhtautuva Babcock on järjestänyt vaihtoehtoisia leffailtoja kuusi vuotta.

Hollantiin hän tuli vuonna 1984.

"Minun oli lähdeävä Yhdysvalloista, koska en voinut keskustella kenenkään kanssa. Viimeinen niitti oli, kun **Reagan** valittiin toisen kerran presidentiksi. Suuryritykset laajenivat entisestään. Joka paikkaan piti ajaa autolla, eikä missään kohdannut ihmisiä", Babcock kertoo.

Nuori Jeffrey Babcock kierteli Euroopassa pari vuotta. Amsterdam oli paikoista vetovoimaisin: kaunis mutta rosainen kaupunki, jossa marginaalikulttuuri kukki.

Ug-leffaillat vaativat ympärilleen edelleen – ja etenkin nykyisin – elokuvaan ja keskusteluun uskovia hengenheimolaisia. *Cut the Eye* on mahdollistanut hollantilainen oh-

jaaja **Jaap Pieters**, Stichting Raspoetin haltija.

"Minut hädettiin edellisestä kämpästäni ja sain tilan tavaroilleni. Aloin luovuttaa sitä taidenäyttelyiden ja elokuvailtojen käyttöön. Tila on täydellinen, niin kaunis!" hehkuttaa Pieters.

Babcockin näyttämistä harvinaisista elokuvahelmistä voi nauttia jopa viisi kertaa viikossa. De Nieuwe Anita -nimisen pikku baarin perällä on retrotapeteilla, vanhoilla tuoleilla ja valkokankaalla sisustettu korkea salatiila. Tämä on kotikenttä, paikka josta Babcock on näyttöksensä aloittanut. DNA:ssa katsotaan kevään aikana esimerkiksi **Ken Russellin** saatanallinen nunnapervoilu *The Devils*, ihmisen typeryydelle naurava *Mondo Cane* ja joukko japanilaisia pinkuja. Suomalaisista elokuvia edustaa **Teuvo Tulion** eroottinen kulttierikoisuus *Sensuela* vuodelta 1973.

Ajan kotoisaksi tahrима De Nieuwe Anita on ja toivottavasti pysyy, mutta sopivien tilojen löytäminen on vaikeutunut.

"80-luvulla jokaisella keskustan kadulla oli vallattu talo, jossa ihmiset asuivat ja järjestivät leffailtoja ja keikkoja. Niissä kävi opiskelijoita ja eläkeläisiä, työsäkäyviä, työttömiä, asunnottomiakin. Kaupungissa oli niin paljon hyvinvointia, että siitä riitti myös vähäosaisille", Babcock muistelee.

Nyt talonvaltaus on periaatteessa kiellettyä, ja ranskalainen leffajätti Pathé osti 90-luvulla joukon Amsterdamin vanhoja elokuvateattereita. Kaupungissa on edelleen myös itsenäisiä arthouse-teattereita, mutta

"HALUAISIN NÄHDÄ HEIDÄT INTOHIMOISINA EDES YHDEN ELOKUVAN SUHTEEN."

Babcock on raivoissaan:

"Pathé ahmaisi kaiken systeemiinsä käyttämällä häikäilemättömiä, jopa laittomia keinoja. Tajusin, että vaihtoehdot kuolevat kokonaan. Mikä uskomaton elokuvien kirjo yleisöltä jääkään näkemättä!"

Tässä marginaalissa on melko täyttä. Hollywood-studioita kovin sanoin arvostelleen **Alex Coxin** vuonna 1984 ilmestynyt punk-henkinen *Repo Man* kerää sunnuntai-iltana ex-elokuva-akatemian ja vallatun talon OT301 salin pullolleen viimeistä virttynyttä penkkiä myöten.

KYSYTTY RIKOLLINEN

Babcock on vanhan koulukunnan elokuvahullu ja pehmeä anarkisti, joka yhdistää uskottavasti naiiviuden ja kyynisyyden. Nimet kuten **John Casavetes**, **Andrei Tarkovski** ja **Lars von Trier** toistuvat maailmanparantajan kirja- ja dvd-hyllyissä sekä lähes uskonnollista kiihkoa pursuavissa puheissa. Näytökset ovat tilasta riippuen ilmaisia tai maksavat pari euroa.

"Ihmiset ottavat riskejä, jos lippu ei maksa liikaa. Jos menee katsomaan vaikka *Mission Impossible 4:n*, tietää etukäteen tarkalleen, mitä elokuva antaa. Haluan, että näytöksissäni on mahdollisuus yllätyä", hän kuvailee.

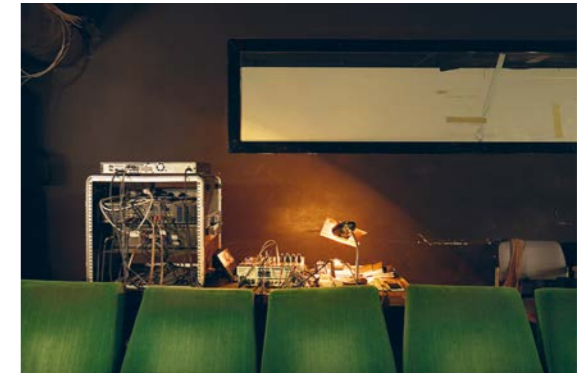
Omaehtoisten leffailtojen järjestäminen on riski sekkin. Elokuvien julkista esittämistä koskeva lainsäädäntö on Babcockille tuttu. Yleensä hän välttyy ongelmilta näyttämällä elokuvia, joita ei Hollannissa ole levitetty.

"Lainsäädäntö on joka maassa erilainen, mutta yleensä on mahdollista kiertää tai olla rikkomatta lakia. Tämä on kuin shakkipeli – pitää olla jatkuvasti askeleen edellä valvoja."

Oksettavan sievä kirppis Delicatessen ja betonisen pelkistetty taidekirjakauppa San Serriffe muuttuvat elokuvateattereiksi tuolien ja videotykin avulla. Näytöksiä on pidetty myös toimistossa ja niin pienessä baarissa, että leffa piti projisoida vastakkaisen rakennuksen seinään.

Pathékin on pyytänyt Babcockia järjestämään näytöksiä tiloissaan.

"Kasvu on nykyään sisäänrakennettua. Jos yritys tekee tänä vuonna saman tuloksen kuin viime vuonna, sitä kutsutaan tappioksi. Itse haluan pitää tilaisuudet intiimeinä. Jos pitäisin näytöksiä parille

**"LEFFA PITI PROJISOIDA
VASTAKKAISEN
RAKENNUKSEN SEINÄÄN."**

sadalle ihmiselle Pathén teattereissa, pettäisin ennen kaikkea itseni."

PROVOSOIMALLA PAREMPI MAAILMA

Vaihtoehtelokuvateatteri Filmhuis Cavian aulassa haistaa hiki. Sopivasti kälyisessä salissa on tiistai-iltana alkamassa **Bernardo Bertoluccin** visuaalisesti häikäisevä *Il Conformista*. Babcock peittää alakerran nyrkkeilysalista ryntävää aggressiivista hajucocktailia laventelisuitsukkeilla.

Tirehtöörin on pyöräillyt paikalle tuntia ennen näytöksen alkua säätämään tuoksun lisäksi kuvan ja äänen kohdalleen. Seuraavaksi hän myy pääsylippuja pienestä baarista ja lopulta kerää ne katsojilta salin ovella. Ennen näytöstä Babcock kertoo fasismia ja keskiluokkaa käsittelevästä klassikokuvasta ja painottaa sen kuvaavan osuvasti oikeistolaisuutta Eurooppaa. Kontekstin avaaminen yleisölle kuuluu jokaiseen babcock-näytökseen.

"Nykyisin on kauheasti tietoa, mutta kukaan ei sido mitään yhteen. Tiedätkö ne piirustukset, joissa pitää yhdistää pisteet viivoilla? Meillä on loputtomasti pisteitä, mutta emme osaa yhdistää niitä", hän perustelee esitelmiään.

Babcock haluaa herättää keskustelua silläkin

"MITÄ MEILLE JÄÄ, JOS KULTTUURI KUOLEE?"

uhalla, että joku pahoittaa mieltä. Ohjaaja **Pier Giuseppe Murgian** useissa maissa kielletty, nykyisin lapsipornon määritelmän täyttävä *Maladolescenza* vuodelta 1972 kuvaa avoimesti kolmen esiteinin keskinäisiä seksikokeiluja ja julmuutta.

"Olen näyttänyt sen muutaman kerran. Tässä on elokuva, josta keskustellaan aina vihaisesti. Mutta tahdon, että ihmiset avaavat suunsa. Kaikesta. Vain niin voimme oppia toisiltamme."

Elokuvia itsekin ohjannut Babcock aikoo keskittyä kapinanäytöstensä järjestämiseen niin kauan kuin mahdollista.

"Pelkään, että jos ihmiset kuluttavat vain tasa-paksua paskaa, heidän älykkyysosamääränsä putoaa radikaalisti. Mitä meille jää, jos kulttuuri kuolee? Elämässä on oltava jokin tavoite, ja jos se ei ole kulttuuri – jos se ei ole inhimillisyys ja sivistys – se on väkisin raha." ☹